

Repertoriul jurisprudenței

Cauza C-146/14 PPU **Bashir Mohamed Ali Mahdi**

(cerere de decizie preliminară formulată de Administrativen sad Sofia-grad)

„Vize, azil, imigrare și alte politici legate de libera circulație a persoanelor — Directiva 2008/115/CE — Returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală — Articolul 15 — Luarea în custodie publică — Prelungirea unei măsuri de luare în custodie publică — Obligațiile autorității administrative sau judiciare — Control jurisdicțional — Lipsa documentelor de identitate ale unui resortisant al unei țări terțe — Obstacole la executarea deciziei de îndepărtare — Refuzul ambasadei țării terțe în cauză de a elibera un document de identitate care să permită returnarea resortisantului acestei țări — Riscul sustragerii — Posibilitatea rezonabilă a îndepărtării — Lipsă de cooperare — Obligație eventuală a statului membru în cauză de a elibera un document provizoriu privind statutul persoanei”

Sumar – Hotărârea Curții (Camera a treia) din 5 iunie 2014

1. *Controale la frontiere, azil și imigrare — Politica privind imigrarea — Returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală — Directiva 2008/115 — Luare în custodie publică în scopul îndepărtării — Eventuala prelungire a măsurii de luare în custodie publică — Decizie adoptată la sfârșitul perioadei maxime a măsurii inițiale de luare în custodie publică — Decizie care trebuie să fie sub forma unui act scris care cuprinde motivele de fapt și de drept*

[Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, art. 6 și 47; Directiva 2008/115 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 15 alin. (2), (3), (5) și (6)]

2. *Controale la frontiere, azil și imigrare — Politica privind imigrarea — Returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală — Directiva 2008/115 — Luare în custodie publică în scopul îndepărtării — Revizuire la intervale rezonabile de timp a condițiilor măsurii de luare în custodie publică — Modalități procedurale neprevăzute de dreptul Uniunii — Competența statelor membre*

[Directiva 2008/115 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 15 alin. (3)]

3. *Controale la frontiere, azil și imigrare — Politica privind imigrarea — Returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală — Directiva 2008/115 — Luare în custodie publică în scopul îndepărtării — Eventuala prelungire a măsurii de luare în custodie publică — Întinderea controlului jurisdicțional al autorității judiciare sesizate cu o cerere de prelungire a măsurii de luare în custodie publică*

[Directiva 2008/115 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 15 alin. (3) și (6)]

4. *Controale la frontiere, azil și imigrare — Politica privind imigrarea — Returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală — Directiva 2008/115 — Luare în custodie publică în scopul îndepărtării — Reglementare națională care prevede prelungirea măsurii de luare în custodie publică pentru simplul motiv al lipsei documentelor de identitate — Inadmisibilitate*

[Directiva 2008/115 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 15 alin. (1) și (6)]

5. *Controale la frontiere, azil și imigrare — Politica privind imigrarea — Returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală — Directiva 2008/115 — Luare în custodie publică în scopul îndepărtării — Eventuala prelungire a măsurii de luare în custodie publică — Lipsă de cooperare — Noțiune*

[Directiva 2008/115 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 15 alin. (6) lit. (a)]

6. *Controale la frontiere, azil și imigrare — Politica privind imigrarea — Returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală — Directiva 2008/115 — Luare în custodie publică în scopul îndepărtării — Resortisant al unei țări terțe care nu dispune de documente de identitate și care a fost eliberat de instanța națională pentru motivul inexistenței unei posibilități rezonabile a îndepărtării — Obligație de a elibera un titlu de ședere sau o autorizație care conferă un drept de ședere — Lipsă — Obligație de a elibera o confirmare scrisă a situației resortisantului menționat*

[Directiva 2008/115 a Parlamentului European și a Consiliului, art. 15 alin. (4)]

1. Articolul 15 alineatele (3) și (6) din Directiva 2008/115 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală coroborat cu articolele 6 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretat în sensul că orice decizie adoptată de o autoritate competentă, la sfârșitul perioadei maxime a măsurii inițiale de luare în custodie publică a unui resortisant al unei țări terțe, privind soarta acestei măsuri de luare în custodie publică trebuie să aibă forma unui act scris care cuprinde motivele de fapt și de drept care justifică această decizie.

Astfel, singura cerință expres prevăzută la articolul 15 din Directiva 2008/115 în ceea ce privește adoptarea unui act scris este cea menționată la alineatul (2) al acestui articol, și anume că luarea în custodie publică se ordonă în scris, menționându-se motivele de fapt și de drept. Această cerință de adoptare a unei decizii scrise trebuie înțeleasă ca raportându-se în mod necesar la orice decizie privind prelungirea măsurii de luare în custodie publică. Cu toate acestea, dispozițiile articolului 15 din această directivă nu impun adoptarea unui act scris privind revizuirile periodice. Autoritățile care realizează o revizuire a măsurii de luare în custodie publică a unui resortisant al unei țări terțe la intervale rezonabile, în temeiul articolului 15 alineatul (3) prima teză din directiva menționată, nu au, așadar, obligația de a adopta la fiecare revizuire un act expres în formă scrisă care să cuprindă o expunere a elementelor de fapt și de drept care motivează acest act.

În aceste condiții, în cazul în care autoritatea sesizată cu o procedură de revizuire la expirarea perioadei maxime a măsurii inițiale de luare în custodie publică, permisă de articolul 15 alineatul (5) din aceeași directivă, statuează în privința sortii acestei măsuri de luare în custodie publică, ea este obligată să adopte decizia sa prin act scris motivat. Astfel, într-un asemenea caz, revizuirea măsurii de luare în custodie publică și adoptarea deciziei privind soarta luării în custodie publică au loc în aceeași etapă procedurală. În consecință, această decizie trebuie să îndeplinească cerințele care rezultă din articolul 15 alineatul (2) din Directiva 2008/115. În plus, aceasta trebuie, în toate cazurile, să facă obiectul unui control exercitat de o autoritate judiciară în temeiul articolului 15 alineatul (3) din directiva menționată.

(a se vedea punctele 44, 47-49 și dispozitiv 1)

2. Dreptul Uniunii nu se opune ca o reglementare națională, asigurând totodată respectarea drepturilor fundamentale și eficiența deplină a dispozițiilor dreptului Uniunii, să prevadă obligația autorității care revizuieste la intervale rezonabile măsura de luare în custodie publică a unui resortisant al unei țări terțe, în temeiul articolului 15 alineatul (3) prima teză din Directiva 2008/115 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, să adopte, la fiecare revizuire, un act expres care conține motivele de fapt și de drept care justifică acest act. O astfel de obligație ar rezulta numai din dreptul național.

(a se vedea punctele 50 și 51)

3. Articolul 15 alineatele (3) și (6) din Directiva 2008/115 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală trebuie interpretat în sensul că controlul pe care trebuie să îl efectueze autoritatea judiciară sesizată cu o cerere de prelungire a măsurii de luare în custodie publică a unui resortisant al unei țări terțe trebuie să permită acestei autorități să statueze pe fond, de la caz la caz, cu privire la prelungirea măsurii de luare în custodie publică a resortisantului în cauză, cu privire la posibilitatea de a înlocui luarea în custodie publică cu o măsură mai puțin coercitivă sau cu privire la eliberarea acestui resortisant, autoritatea respectivă fiind astfel competentă să se întemeieze pe faptele și pe probele prezentate de autoritatea administrativă care a sesizat-o, precum și pe faptele, probele și observațiile care îi sunt eventual prezentate în cadrul acestei proceduri.

Astfel, o autoritate judiciară care statuează în privința unei cereri de prelungire a măsurii de luare în custodie publică trebuie să poată statua asupra oricărui element de fapt și de drept pertinent pentru a stabili dacă o prelungire a luării în custodie publică este justificată, în raport cu condițiile care decurg din articolul 15 din Directiva 2008/115, ceea ce necesită o examinare aprofundată a elementelor de fapt proprii fiecărei cauze. Atunci când măsura de luare în custodie publică dispusă inițial nu se mai justifică în raport cu aceste cerințe, autoritatea judiciară competentă trebuie să poată substitui cu propria decizie decizia autorității administrative sau, dacă este cazul, decizia autorității judiciare care a dispus măsura inițială a luării în custodie publică și să statueze în privința posibilității de a dispune o măsură de înlocuire sau eliberarea resortisantului în cauză al unei țări terțe. În acest scop, autoritatea judiciară care statuează în privința unei cereri de prelungire a luării în custodie publică trebuie să poată lua în considerare atât elementele de fapt și probele invocate de autoritatea administrativă care a dispus măsura inițială de luare în custodie publică, cât și orice observație eventuală a resortisantului în cauză al unei țări terțe. În plus, ea trebuie să fie în măsură să cerceteze orice alt element pertinent pentru decizia sa în cazul în care ar considera necesar acest lucru. În consecință, competențele deținute de autoritatea judiciară în cadrul unui control nu pot, în niciun caz, să fie limitate numai la elementele prezentate de autoritatea administrativă în cauză.

(a se vedea punctele 62 și 64 și dispozitiv 2)

4. Articolul 15 alineatele (1) și (6) din Directiva 2008/115 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală trebuie interpretat în sensul că se opune unei reglementări naționale potrivit căreia o perioadă inițială de luare în custodie publică de șase luni poate fi prelungită pentru simplul motiv că resortisantul în cauză al unei țări terțe nu dispune de documente de identitate. Numai instanța de trimitere are competența de a realiza o apreciere de la caz la caz a împrejurărilor de fapt ale cauzei în discuție pentru a stabili dacă o măsură mai puțin coercitivă poate fi aplicată efectiv acestui resortisant sau dacă există un risc de sustragere a acestuia din urmă.

(a se vedea punctul 74 și dispozitiv 3)

5. Articolul 15 alineatul (6) litera (a) din Directiva 2008/115 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală trebuie interpretat în sensul că un resortisant al unei țări terțe care nu a obținut un document de identitate care ar fi permis îndepărtarea sa din statul membru interesat poate fi considerat că a dovedit o lipsă de cooperare, în sensul acestei dispoziții, numai dacă din examinarea comportamentului resortisantului în cauză în perioada de luare în custodie publică rezultă că acesta din urmă nu a cooperat la executarea operațiunii de îndepărtare și că este probabil ca operațiunea să dureze mai mult timp decât a fost prevăzut din cauza acestui comportament.

În plus, articolul 15 alineatul (6) din Directiva 2008/115 impune ca, înainte de a examina dacă resortisantul în cauză al unei țări terțe dovedește lipsă de cooperare, autoritatea în cauză să fie în măsură să demonstreze că operațiunea de îndepărtare durează mai mult timp decât a fost prevăzut în pofida tuturor eforturilor rezonabile, ceea ce necesită ca statul membru în cauză să depună în mod activ eforturi în vederea obținerii eliberării documentelor de identitate pentru acest resortisant.

Astfel, pentru a constata că statul membru în cauză a întreprins eforturi rezonabile pentru a realiza operațiunea de îndepărtare și că există o lipsă de cooperare din partea resortisantului în cauză al unei țări terțe, este necesară o examinare detaliată a elementelor de fapt referitoare la ansamblul perioadei măsurii inițiale de luare în custodie publică. O astfel de examinare constituie o problemă de fapt care excede competența Curții în cadrul unei proceduri în temeiul articolului 267 TFUE și intră în competența instanței naționale.

(a se vedea punctele 83-85 și dispozitiv 4)

6. Directiva 2008/115 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală trebuie interpretată în sensul că un stat membru nu poate fi obligat să elibereze un permis de ședere autonom sau orice altă autorizație care conferă un drept de ședere unui resortisant al unei țări terțe care nu dispune de documente de identitate și care nu a obținut astfel de documente din țara sa de origine, după ce o instanță națională a eliberat acest resortisant pentru motivul că nu ar mai exista posibilitatea rezonabilă a îndepărtării în sensul articolului 15 alineatul (4) de această directivă. Totuși, acest stat membru trebuie, într-o astfel de situație, să elibereze resortisantului în cauză o confirmare scrisă a situației sale.

(a se vedea punctul 89 și dispozitiv 5)